

คนไทยตายเพราะเชื้อดื้อยาปีละกว่า 30,000 คน

ร่วมมือกัน “หยุดเป็นเหยื่อเชื้อดื้อยา” หากเป็นโรคหวัดด้วยวิธีง่าย ๆ ดังนี้

หยุด!

สร้างเชื้อดื้อยา

ใช้ยาปฏิชีวนะเมื่อจำเป็นเท่านั้น

หยุด!

แพร่เชื้อดื้อยา

ปิดปาก-จมูกเวลาไอ-จาม ไม่ไอ-จามใส่ผู้อื่น
ใช้หน้ากากอนามัยปิดปาก-จมูก ล้างมือบ่อย ๆ

หยุด!

รับเชื้อดื้อยา

หลีกเลี่ยงการใกล้ชิดกับผู้เป็นหวัด ล้างมือบ่อย ๆ

ข้อมูลเพิ่มเติม : <http://www.hsri.or.th/amr> โทร : 1648

ใช้ยาปฏิชีวนะเมื่อเป็นหวัด

โครงการควบคุมและป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพ
Thailand AMR Containment and Prevention Program

ศาสตราจารย์นายแพทย์วิษณุ ธรรมลิขิตกุล
คณบดีแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ท่านรู้จัก “โรคหวัด” ดีเพียงใด?

1. โรคหวัดมีกี่แบบ

โรคหวัดที่พบบ่อยมี 3 แบบ

โรคหวัดที่พบบ่อย

หวัดธรรมดา

คough อักเสบ หรือ คough อักเสบ

หลอดลมอักเสบเฉียบพลัน

อาการ

คัดจมูก มีน้ำมูก จาม อาจมีไข้ เจ็บคอ ไอ

เจ็บคอ อาจมีไข้

ไอ เสียงแหบ มักมีอาการหวัดนำมาก่อน

2. โรคหวัดเกิดจากอะไร

โรคหวัดมากกว่าร้อยละ 90 เกิดจากเชื้อไวรัส

ส่วนที่เหลือน้อยกว่าร้อยละ 10 เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

3. จะทราบได้อย่างไรว่าโรคหวัดเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

ท่านควรตรวจคอด้วยตนเอง
โดยใช้ไฟฉายส่องในช่องปาก
ดูภาพคอจากกระจก

หวัดเจ็บคอจากเชื้อไวรัส

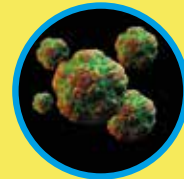
หากมีน้ำมูก เจ็บคอ ไอ ส่องกระจกดูในช่องปาก

เห็นคough และต่อมทอนซิลเป็นสีแดงเท่านั้น มักไม่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

ต่อมทอนซิลบวมแดง

ไม่มีฝ้าขาวหรือตุ่มหนอง

ลักษณะของเชื้อไวรัส

หวัดเจ็บคอจากเชื้อแบคทีเรีย

หากมีไข้สูง เจ็บที่ต่อมน้ำเหลืองด้านข้างของลำคอ ส่องกระจกดูในช่องปากเห็นคough และต่อมทอนซิลแดงจัดและมีฝ้าขาวหรือตุ่มหนองด้วย น่าจะเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย

ต่อมทอนซิลแดงจัด

และมีฝ้าขาวหรือตุ่มหนองด้วย

ลักษณะของเชื้อแบคทีเรีย*

* <http://www.cdc.gov/media/subtopic/library/diseases.htm>

4. โรคหัดมีอาการนานเท่าใดจึงจะหาย

ไข้ 3-4 วัน เจ็บคอ 4-5 วัน น้ำมูก 5-7 วัน ไอ 7-21 วัน

5. โรคหัดรักษาอย่างไร

โรคหัดทั้ง 3 แบบ หายเองได้ด้วยการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม คือ พักผ่อนและดื่มน้ำมากขึ้น อาจจิบน้ำอุ่น ทำร่างกายให้อบอุ่น เมื่อร่างกายมีภูมิคุ้มกันต้านทานต่อเชื้อโรคแล้ว อาการของโรคหัดก็จะหาย หากมีอาการมาก ไข้ยารักษาตามอาการที่มีตามความจำเป็น คือ ยาลดไข้ซึ่งจะช่วยบรรเทาอาการเจ็บคอด้วย อาจใช้ยาลดน้ำมูก ยาแก้ไอ

6. ควรใช้ “ยาปฏิชีวนะ” เมื่อเป็นหวัดในกรณีใด

ยาปฏิชีวนะอาจมีประโยชน์ในโรคคอหอยอักเสบ ไชนัสอักเสบ หูชั้นกลางอักเสบ ที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ส่วนโรคหัดธรรมดา คอหอยอักเสบจากไวรัส และหลอดลมอักเสบเฉียบพลันไม่ควรใช้ยาปฏิชีวนะ

7. ควรใช้ “ยาปฏิชีวนะ” หรือ “ยาแก้ไอ” รักษาโรคหัดที่เกิดจากเชื้อไวรัสหรือไม่

ไม่ควรใช้

เพราะยาปฏิชีวนะ (ยาที่มักเรียกผิดว่า ยาแก้ไอ) ไม่มีประโยชน์ในการรักษาโรคหัด 3 แบบที่เกิดจากเชื้อไวรัส เนื่องจากยานี้ไม่มีฤทธิ์ฆ่าเชื้อไวรัส จึงไม่ทำให้อาการลดลง และไม่ทำให้โรคหายเร็วขึ้นอย่างชัดเจนด้วย

8. การใช้ยาปฏิชีวนะในโรคหัดที่เกิดจากไวรัส จะมีผลเสียอย่างไร

อาจแพ้ยาหรือมีผลข้างเคียงจากยาปฏิชีวนะอย่างรุนแรงถึงเสียชีวิต เสียค่าใช้จ่าย ชักนำให้เชื้อโรคกลายเป็นเชื้อดื้อยา

- เมื่อ
- หรือ
- ไม่
- หา
- จา
- กา
- เชื้อ
- ไม่

9. หากสงสัยว่าโรคหัดเกิดจากเชื้อแบคทีเรียควรทำอย่างไร

ให้ปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรเพื่อพิจารณาสั่งยาปฏิชีวนะให้

10. ควรใช้ยาปฏิชีวนะที่ได้รับจากแพทย์หรือเภสัชกรอย่างไร

ใช้ยาปฏิชีวนะในขนาดที่ได้รับคำแนะนำและระบุไว้ที่ซองยาอย่างเคร่งครัดจนหมด
แม้ว่าอาการจะดีขึ้นหรือหายแล้ว

ไม่แบ่งยาที่ได้รับให้ผู้อื่น

ไม่เก็บยาที่เหลือไว้ใช้รักษาการป่วยครั้งถัดไป

11. การใช้ยาปฏิชีวนะไม่ครบตามที่ระบุมีผลเสียอย่างไร

โรคอาจไม่หายขาด

โรคอาจกลับเป็นซ้ำ

อาจเกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคหัด เช่น หัวใจพิการ

12. ประชาชนควรปฏิบัติอย่างไรในการใช้ยาปฏิชีวนะ

- ✓ เมื่อเป็นหัด ไม่ซื้อยาปฏิชีวนะ (ยาที่มักเรียกผิดว่า ยาแก้อักเสบ) ใช้เอง และไม่ขอให้แพทย์หรือเภสัชกรสั่งยาปฏิชีวนะให้
- ✓ ไม่ใช้ยาอมแก้เจ็บคอที่มีส่วนผสมของยาปฏิชีวนะ เช่น นีโอมัยซิน
- ✓ หากแพทย์หรือเภสัชกรสั่งยาปฏิชีวนะให้ ท่านควรสอบถามความจำเป็นของการใช้ยาปฏิชีวนะจากแพทย์หรือเภสัชกรที่สั่งยานี้ให้ท่าน
- ✓ การใช้ยาปฏิชีวนะในโรคหัด จะทำให้เชื้อแบคทีเรียที่อาศัยอยู่ในร่างกายท่านกลายเป็นเชื้อดื้อยา ซึ่งเชื้อดื้อยาเหล่านี้อาจทำให้ท่านติดเชื้อดื้อยาที่รุนแรงมากถึงเสียชีวิตเนื่องจากไม่มียารักษา